

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลวัดหลวง อำเภोधโนพิสัย จังหวัดหนองคาย*

PUBLIC PARTICIPATION IN COMMUNITY DEVELOPMENT IN
WAT LUANG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
PHON PHISAI DISTRICT, NONG KHAI PROVINCE

รัฐกร จงรักษ์¹ และ บุญเหลือ บุษปมาลา²

Rattakorn Chongrak¹ and Boonluae Boobphamala²

¹⁻²วิทยาลัยพินยอบันฑิต

¹⁻²Pitchayabundit College, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: Ratcho2102@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง ที่จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 3) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือประชากรที่อาศัยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 380 คน ด้วยการใช้สูตรของทอโรยามาเน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่า และใช้สถิติเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภोधโนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง ที่จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวม พบว่าประชาชนที่มีอายุและอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการ

* Received 22 January 2025; Revised 18 February 2025; Accepted 22 February 2025

พัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ได้แก่ 1) ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการกำหนดนโยบายสาธารณะ 2) ควรมีการจัดประชุมเพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ให้ข้อมูลที่จำเป็นในการวางแผนขั้นตอนในการจัดการกำหนดนโยบายสาธารณะ 3) ควรสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการดำเนินโครงการตามแผนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ประเมินความพึงพอใจในการทำงาน และ 4) ควรหาแนวทางให้คนในชุมชนให้มีรายได้ ให้มีงานทำ ให้มีอาชีพเสริม สร้างความรักความสามัคคีกันในชุมชน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การพัฒนาชุมชน, ประชาชน

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the participation of people in community development in Wat Luang Subdistrict Administrative Organization, 2) compare the participation of people in community development in Wat Luang Subdistrict Administrative Organization classified by gender, age, status, education level, occupation and average monthly income, and 3) obtain recommendations for the participation of people in community development in Wat Luang Subdistrict Administrative Organization. The sample group used in this research was the population living in Wat Luang Subdistrict Administrative Organization, aged 18 years and over, totaling 380 people, using Taroyamane's formula. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for analysis were percentage, mean, standard deviation, and data analysis for hypothesis testing using the T-Test and F-Test.

The research results found that:

1. Public participation in community development in Wat Luang Subdistrict Administrative Organization, Phon Phisai District, Nong Khai Province, is at a high level overall. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was participation in evaluation, followed by participation in decision-

making, and the aspect with the lowest average value was participation in receiving benefits.

2. Results of the comparison of public participation in community development in Wat Luang Subdistrict Administrative Organization Classified by gender, age, status, education level, occupation, and average monthly income, overall, it was found that people with different ages and occupations participated in community development in Wat Luang Subdistrict Administrative Organization at a statistically significant level of 0.05. People with different genders, status, education level, and average monthly income participated in community development in Wat Luang Subdistrict Administrative Organization at no different levels.

3. Recommendations for public participation in community development in Wat Luang Subdistrict Administrative Organization, Phon Phisai District, Nong Khai Province include: 1) People should participate in prioritizing projects to solve problems resulting from public policy determination. 2) Meetings should be held to provide people with information necessary for planning the steps in managing public policy determination. 3) A questionnaire on project satisfaction with various plans should be created so that those involved can assess their satisfaction with their work. 4) Ways should be found for people in the community to earn income, have jobs, and have additional careers, and create love and unity in the community.

Keywords : Participation, community development, people

บทนำ

การแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือเป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีสภาองค์การฯ สมาชิกสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนและมีอิสระในการปกครองตนเองมีขอบเขตของการปกครองที่ชัดเจน มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอและมีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเองรวมถึงการ มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บทและมีการควบคุมดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของประเทศและประชาชนโดยส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจ และแนวทางการดำเนินการเพื่อนำไปสู่จุดหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงานและโครงการ

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้วยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2566)

องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการเมืองการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นรากฐานสำคัญในการปกครองประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างมาก ในการบริหารงานหน่วยงานให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องกำหนดทิศทาง วัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจน โดยมีข้อคำนึงถึง คือ ศักยภาพและความพร้อมในการปฏิบัติงานของบุคคลในหน่วยงานนั้นๆ ต้องร่วมใจกันดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานเพื่อสร้างการยอมรับในการที่นำองค์กรให้บรรลุสำเร็จตามทิศทาง และเป้าหมายที่กำหนดองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง ตั้งอยู่ บ้านสวายเสด็จ หมู่ที่ 14 ตำบลวัดหลวง อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ปกครอง โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีพื้นที่ที่รับผิดชอบ 64.39 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 24,780 ไร่ ครอบคลุมและเกี่ยวเนื่องกัน จำนวน 16 หมู่บ้าน คือ ประชาชนในเขตตำบล ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน 9,367 คน ในปี 2566 จากอดีตจนถึงปัจจุบันกาลเวลาได้สะสมประสบการณ์ จนกลายเป็นความพร้อมในการพัฒนาชุมชนบ้านเมือง เพื่อเดินหน้าบริการประชาชนให้ได้รับความพึงพอใจอย่างสุดกำลัง ความสามารถเพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง มีการวัดประเมิน 6 ด้าน คือ 1) ด้านการลดรายจ่าย 2) ด้านการเพิ่มรายได้ 3) ด้านการประหยัด 4) ด้านการเรียนรู้ 5) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และ 6) ด้านการเอื้ออารีต่อกัน องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงมีชุมชนที่เป็นหมู่บ้าน จำนวน 16 หมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียงก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอันส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนทั้งด้าน เศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัย วัฒนธรรมประเพณี การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การศึกษา ที่เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนบางส่วนเลิกทำการเกษตร หันมาเป็นลูกจ้างโรงงาน เกิดการเปลี่ยนแปลงย่อมมีปัญหาก่อเกิดขึ้นตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ และปัญหาอื่นๆ อีกมากมายซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่มีผลกระทบในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมให้นำไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนตามบริบทของชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนรู้จักใช้ รู้จักคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ อันจะเกิดเป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตของชุมชนให้อยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน (องค์การบริหารส่วนตำบลวัด, 2567)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง ในด้านดังนี้ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementaion) 3)การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaloation) โดยภาพรวมและในแต่ละด้านเป็นอย่างไรบ้าง ผู้นำชุมชนใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงในด้านใดบ้าง มีปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะใด เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงให้มีความก้าวหน้า อยู่เย็น เป็นสุข ของประชาชนในการพัฒนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงที่จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

6. ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัด หนองคาย อายุ ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 7,568 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลวัด, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง ที่มีอายุ ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปมีจำนวน 380 คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีลักษณะเป็น คำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชุมชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง ทั้ง 4 ด้าน คือ 1. การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน 3.ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็น ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ผู้วิจัยมีความจำเป็นที่ต้อง กำหนดระดับมาตราส่วนที่เป็นข้อความให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลข เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งโดยจะกำหนดค่าน้ำหนักตามแบบของไลเคิร์ต (Likert's scale) มีทั้งหมด 5 ระดับ

2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ของประชาชน ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลวัดหลวง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้แบบ อิสระ (Open ended Question) โดยจะทำการวิเคราะห์เป็นความเรียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้ศึกษาวิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงส่งและรับแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

3.2 ผู้ศึกษาวิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพื้นฐานได้แก่ความถี่/ค่าร้อยละ/การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard Deviation (S.D.)

4.2 สถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.2.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ ใช้การทดสอบที (Independent t – test)

4.2.2 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของผู้ตอบแบบสอบถามผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว One-Way Analysis of Variance) ถ้าพบว่ามี ความแตกต่างกัน จะใช้การทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 54.74 อายุอยู่ระหว่าง 20 - 30 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 36.32 มีสถานภาพสมรส จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 69.74 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 58.95 ประกอบอาชีพเกษตรกร/ ทำสวน/ ทำไร่/ ทำนา จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 53.42 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.89

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.59	0.66	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.56	0.69	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.41	0.69	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.60	0.45	มาก
รวม	3.54	0.42	มาก

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.59$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.41$) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 7. ท่านมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนเพื่อจัดทำโครงการหรือนโยบายสาธารณะ ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือ ข้อ 9. ท่านมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมหลักการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ($\bar{X} = 3.98$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 1. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.18$)

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 20. ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มงานต่าง ๆ ในชุมชน ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมาคือ ข้อ 13. ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.65$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 19. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาของชุมชน ($\bar{X} = 3.36$)

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 24. ท่านได้รับประโยชน์จัดสรรรายได้จากเงินช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.51$) รองลงมาคือ ข้อ 25. ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.50$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 28. ท่านสามารถนำกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาชุมชนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 3.33$)

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.45) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 35. ท่านมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาชุมชนครั้งต่อไป ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ ข้อ 37. ท่านได้เข้าร่วมในการจัดประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.89$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 40. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลความคุ้มค่าของโครงการ/กิจกรรมพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.06$)

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ที่จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวม พบว่าประชาชนที่มีอายุและอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ได้แก่ 1) ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการกำหนดนโยบายสาธารณะ 2) ควรมีการจัดประชุมเพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนขั้นตอนในการจัดการกำหนดนโยบายสาธารณะ 3) ควรสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการดำเนินโครงการตามแผนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ประเมินความพึงพอใจในการทำงาน และ 4) ควรหาแนวทางให้คนในชุมชนให้มีรายได้ ให้มีงานทำ ให้มีอาชีพเสริม สร้างความรักความสามัคคีกันในชุมชน

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ทางองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เช่น มีการจัดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินการทำงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยการเข้ามาเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผล รวมถึงสนับสนุนการประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายให้แก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของภุชชัญญ์ สิงห์นิล และบุญเหลือ บุปผามาลา (2564) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X} = 3.68$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.39$) และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องการผลการศึกษาวิจัยของของศักดิ์ดา เอี่ยมชัย (2566) ที่ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภพรหมพิรามจังหวัดพิษณุโลก พบว่าการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการตัดสินใจในการเลือกตั้ง ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง และด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เป็นกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นกรรมการนับคะแนนในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญญา วรรณศรี และโกศล สอดส่อง (2567) ที่ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ใน

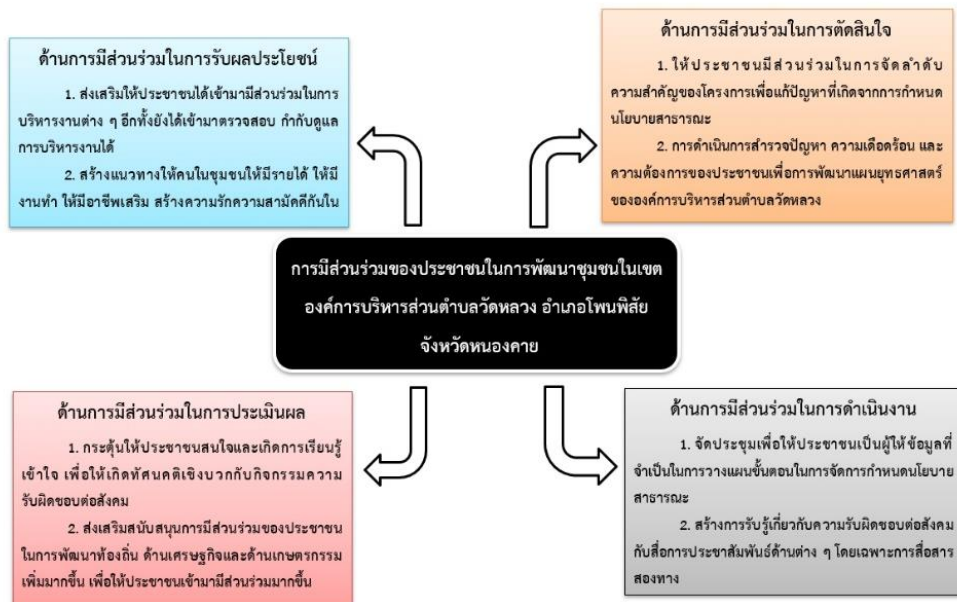
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำโครงการกิจกรรม ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ($\bar{X} = 4.0$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.97$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงผลประโยชน์จากการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้น เช่น ติดป้ายประกาศ หรือจัดประชุมร่วมกัน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการประเมินโครงการ ควบคุมตรวจสอบการใช้ทรัพยากร ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะรวมทั้งมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและร่วมในการรับรู้ รับทราบรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ จึงทำให้ผลการวิจัยโดยภาพรวมออกมาอยู่ในระดับที่ดี

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ที่จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวม พบว่าประชาชนที่มีอายุและอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย ที่มีอายุและอาชีพต่างกัน มีผลต่อความรู้หรือทัศนคติต่อการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปิ่นนัต บณขุนทด และคณะ (2562) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลอิสาน อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตำบลอิสาน อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย มีการดำเนินงานในรูปแบบเดียวกันจึงไม่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสิริวิทย์ สิทธินิสัยสุข (2566) วิจัยเรื่องวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลห้วยกะปิ อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบล ห้วยกะปิ อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน การมีส่วนร่วม

ในการพัฒนาชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสรายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

องค์ความรู้ใหม่



องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ได้แก่ การดำเนินการสำรวจปัญหา ความเดือดร้อน และความต้องการของประชาชนเพื่อการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง การจัดประชุมเพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ให้ข้อมูลที่จำเป็น ในการวางแผนขั้นตอนในการจัดการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการสับเปลี่ยนหมุนเวียน คณะกรรมการในการตรวจสอบการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยโดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์ ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการดำเนินการดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

1.1 สร้างนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจ และด้านเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น รวมถึงกระตุ้นให้ประชาชนสนใจและเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ เพื่อให้เกิดทัศนคติเชิงบวกกับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม

1.2 จัดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่ และมอบหมายให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมสังเกตการณ์ และตรวจสอบการทำงานของผู้รับจ้างภายนอกที่มาทำงานพัฒนาในชุมชน เพื่อควบคุมและติดตามการทำงานพัฒนาให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 สนับสนุนการประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายให้แก่ประชาชน รวมถึงสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการประกอบอาชีพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง กับตำบลอื่น ๆ ในพื้นที่ ของอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เพื่อหาข้อแตกต่างและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2566). แผนปฏิบัติการราชการรายปี (พ.ศ. 2566) ของกรมการปกครอง. เรียกใช้เมื่อ 19 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.dopa.go.th>.
- ปิ่นนัตถ์ บนขุนทด, ธีรวิทย์ พิมมานุรักษ์, ธนัชพร หาได้ และสันติ คู่กระสังข์. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 6(1), 209-222.
- ภูริชาญ สิงห์นิล และบุญเหลือ บุบผามาลา. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี, วารสารวิจัยธรรมศึกษา, 4(2), 27-28.
- ศักดิ์ดา เอี่ยมชัย. (2566). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอพรหมพิรามจังหวัดพิษณุโลก. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(5), 192-202.
- สัณญา วรรณศรี และโกศล สอดส่อง. (2567). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมื่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี. วารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา. 6(1), 631 – 639.



- ศิริวิทย์ สิทินิสังข์. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลห้วยกะปิอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง. (2561). ข้อมูลทั่วไปด้านจำนวนจำนวนประชากร. เรียกใช้เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2567 จาก <http://www.watluanglocal.go.th>.
- Cronbach, L.J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16, 297 – 334.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper. & Row.